

GORICA

(Zjutranje izdanje.)

Izhaja vsak torek in soboto v tednu ob 11. uri predpoldne za mesto ter ob 3. uri popoldne za deželo. Ako pade na ta dneva praznik izide dan prej ob 6. zvečer. Stane po pošti prejemani ali v Gorici na dom pošiljan celoletno 8 K., polletno 4 K. in četrtletno 2 K.
Prodaja se v Gorici v tobakarnah Schwarz v Šolskih ulicah in Jellersitz v Nunskih ulicah po 8 vin.

Uredništvo in upravnništvo se nahajata v «Narodni tiskarni», ulica Veturini h. št. 9.
Dopise je nasloviti na uredništvo, oglase in naročnino pa na upravnništvo «Gorice». Oglasi se računijo po petivrstah in sicer ako se tiskajo 1-krat po 12 vin., 2-krat po 10 vin., 3-krat po 8 vin. Ako se večkrat tiskajo, računijo se po pogodbi.

Izdajatelj in odgovorni urednik Josip Marušič.

Tiska „Narodna tiskarna“ (odgov. J. Marušič).

Deželni zbor goriški.

Deželni zbor goriški šteje po deželni ustavi, razglašeni s cesarskim patentom z dne 26. februarja 1861, drž. zak. št. 20, vsega skupaj 22 članov. Ti so:

- knez in nadškof goriški,
- eden in dvajset voljenih poslancev.

Volitve poslancev se vršijo tako, da volijo: veleposestniki 6, kmečke občine 8, mesta in trgi 5, kupčijska zbornica v Gorici 2 poslanca.

1. Volivni okraji in volišča.

Veleposestniki v pokneženi grofiji goriško-gradiški so razdeljeni, ko volijo v deželni zbor, na dva volivna okraja: v goriški in gradiški. — Goriški volivni okraj obsega mesto goriško z območjem ter sodne okraje: okolica goriška, Bovec, Kobarid, Tolmin, Cerklje, Kanal, Ajdovščina, Komen, Sežana, dalje iz tržiškega sodnega okraja (Monfalcone) občini Devin in Doberdob, ter iz korminskega sodnega okraja sedanje občine Medana, Biljana, Dolenja in Kožbana. — Gradiški volivni okraj obsega štiri sodne okraje tega glavarstva, namreč Červinjan, Gradišče, Tržič in Kormin; izvzemši ravnokar našete občine, ki so pridružene goriškemu okraju. — Veleposestniki vsakega volivnega okraja volijo po tri poslanca; volišče za oba volivna okraja je Gorica.

V skupini trgov in mest so štiri volivni okraji:

- mesto goriško voli dva poslanca;
- Kormin in Gradišče z voliščem v Korminu volita enega poslanca;
- Červinjan, Tržič (Monfalcone) in Gradež volijo v Červinjanu enega poslanca;
- Tolmin, Bovec, Kobarid, Kanal in Ajdovščina volijo v Tolminu enega poslanca.

Kupčijska in obrtniška zbornica v Gorici voli v deželni zbor dva poslanca.

Kmečke občine volijo osem poslancev, in sicer po dva poslanca v vsakem volivnem okraju. Volivni okraji so štiri, in sicer:

- sodni okraji okolica goriška, Kanal in Ajdovščina volijo v Gorici;
- sodni okraji: Tolmin, Bovec, Cerklje in Kobarid volijo v Tolminu;
- sodna okraja Sežana in Komen volita v Sežani;

č) sodni okraji: Gradišče, Tržič, Kormin in Červinjan volijo v Gradišči.

2. Kdo sme voliti in kdo izvoljen biti.

V velikem posestvu volijo neposredno vsi polnoletni avstrijski državljani, ki plačujejo od svojega zemljiškega posestva v I. (goriškem) volivnem okraju najmanj 100 kron, v II. (gradiškem) volivnem okraju pa najmanj 200 kron državnega davka na leto brez priklad (§§ 10. in 11.)

„Volivci, ki imajo posestvo v enem in drugem volivnem okraju, izvršujejo svojo volivno pravico v tistem okraju, v katerem plačujejo za zemljiško posestvo več davka, seveda le če oboji davek vkup iznaša toliko, kolikor je v dotičnem okraju postavljeno za izvrševanje volivne pravice“ (§§ 10 in 11).

„Če ima kaka skupščina (korporacija) ali kaka družba v lasti posestvo, ki daje pravico za volitev, sme voliti za njo tista oseba, katera po postavnih ali družbinih pravih skupščino ali družbo na zunaj zastopa“ (§ 12).

„Če imajo občine (soseske) v lasti tako posestvo, ki daje pravico za volitev, ne morejo kakor občine te pravice izvrševati“.

V skupini mest in trgov volijo poslance naravnost po neposredni volitvi vsi tisti občinarji, katerih ne izključuje od volivne pravice § 18. volivnega reda za deželni zbor in katerim je po posebnem občinskem statutu (n. pr. za mesto goriško) ali po občinski postavi z dne 7. aprila 1864 dana oblast, da volijo občinske zastopnike omenjenih mest, trgov in obrtnih krajev, če so iz prvega ali drugega volivnega razreda ali pa če v tretjem razredu plačujejo vsaj 20 K izravnega ali neposrednega davka. (§ 13. volivnega reda).

Kmečke občine volijo po volivnih možeh. Vsaka soseska voli na vsakih petsto stanovalec po enega volivnega moža. Če znaša ostanek nad petsto 250 ali več, smatra se za celih 500; če pa ostanek ne znaša 250, pušča se v nemar, kakor bi ga ne bilo. Soseske, ki nimajo po 500 stanovalec, volijo po enega volivnega moža. (§ 14).

Volivne može volijo v kmečkih občinah tisti izmed občinarjev, poklicanih po občinski postavi z dne 7. aprila 1864

je že približala nališpana gospica, krasna mladenka — zdravja kipeča — bila je res njena hči. Mati je mahoma pozabila nemili vtis, ki ga je bila napravila hči sé svojo ptujščino, in pzdravila jo je po domače: Witaj, lubša Herta, witaj! (Pozdravljena!) In sklenila je hčer v svčje naročje ter pokrivala s poljubi njeno gladko obličje. Saj je imela zopet svojo jedinico, zopet jo je mogla božati, kakor prej, ko je še hodila s čorneckimi dekleti v mični lužički obleki; ko je bivala še doma in rastle pred njenimi skrbnimi, ljubezni polnimi očmi... Ali gospica se izvije previdno iz materinega naročja ter dé boječe: „Warte, Mutter, warte!“ In jela si je uravnavati gube svoje zmečkane obleke. Mati spusti zopet roke.

„Ah, res, res! Odpusti, jaz sem le...“

„Nič ne škodi mamica“, odvrne hči zopet — nemški ter se nasmeje, da bi jo potolažila, in na to popravlja dalje obleko... Ko je zapazila začudeno in nemo vprašanje v dobrih materinih

za volitev občinskih zastopnikov, neizključenih od volivne pravice po § 18. volivnega reda za deželni zbor, kateri so iz prvega ali drugega volivnega razreda. (§ 15.)

Vsak volivec sme svojo volivno pravico samo v enem volivnem okraju in praviloma samo osebno izvrševati. Izjemno je volivcem veleposestnikom dopuščeno, da volijo po pooblaščenju. Pooblaščenec mora sam biti volivec v skupini veleposestnikov in sme samo enega volivca namestovati.

Kdor je volivec v velikem posestvu, ne sme voliti v mestih, trgih ali kmečkih občinah; kdor ima volivno pravico v trgih in mestih, ne sme voliti v kmečkih občinah.

Če ima kateri volivec v več mestih, trgih ali kmečkih občinah volivno pravico, sme voliti samo v tisti občini, v kateri navadno stanuje. (§ 16.)

Da sme kdo izvoljen biti v deželni zbor, zahteva se od njega:

- da je avstrijski državljan;
- da je izpolnil trideset let življenja;
- da popolnoma uživa državljske pravice;
- da ima volivno pravico za dež. zbor, v kateri skupini, bodisi veleposestnikov, bodisi trgov in mest, bodisi v kmečkih občinah. (§ 17.)

Vsled postave z dne 13. januarja 1869, ki je stopila na mesto § 18. volivnega reda za deželni zbor, so izključene od volivne pravice in izvolitve v deželni zbor tiste osebe, katere so bile na kazni obsojene radi hudodelstva ali radi prestopka tatvine, poneverjenja, udeležbe pri tem ali goljufije (§§ 460, 461, 463, 464 kaz. zak.)

Nasledek obsojenja ima nehati pri hudodelstvih naštetih v § 6. št. 1 do 10 postave od 15. nov. 1867, drž. zak. št. 131, po prestani kazni; pri drugih hudodelstvih po preteku 10 let, če je bil kritec najmanj na pet let v kazni obsojen; sicer pa po preteku 5 let; pri ravno omenjenih prestopkih pa po preteku treh let od dobe, ko je kazni nehala.

Osebe, zoper katerih premoženje je je konkurz odprl ali poravnava vpeljala, ne smejo se voliti v deželni zbor med tem, ko je konkurzna ali poravnava obravnava (§ 17, črka c, voliv. reda za dež. zbor.). (Dalje pride.)

očeh, dostavila je takoj: „Nemški govornik — mati — bolje in rajši, nego srbski. Prosim vas, toliko let na ptujem, kjer sem jedva parkrat ves čas čula materino besedo! Ali zdaj bodeve govorniki srbski“.

„Dá da“, reče samo stara mati. — Nekaj jo je dušilo v grlu. Potem je stopala s hčerjo proti hiši...

Starček je bil tudi zunaj. Sedel je na vrtu in pušil. Slišal je, ko je pridrdrala kočija; videl je, kako je stopala hči iz nje in bil je priča: ko sta se pozdravili mati in hči. Tudi on je hotel iti hčeri naproti — ali ni se mogel dvigniti v klopi, odkar jo je zagledal v prvo v durih gosposke kočije.

Mati in hči ste šli v hišo. Oče pa je opazil, da je tobak nekako grenak. Sicer pa je bila dimka (lula) že ugasnila. Shrani jo torej, opre lakte ob kolena, dene obraz v dlani in začne gledati v travo... Kako lepo so kukale tú iz zemlje mlade, zelene spomladne travice poleg starih stebel; kako so se tulle in pritiskale k njim, svojim rodi-

Razprava

o našem šolstvu v deželnem zboru goriškem.

I. (Dalje.)

Šolski odsek je sestavil potem za isto dobo in tudi za vse avstrijske kronovine drugo razpredelnico, ki kaže v odstotkih število učencev, ki so padli pri zrelostnem izpitu ali so odstopili pred njim; ti podatki so zelo poučljivi in so razvidni v naslednji tabeli:

Leto	Dolenjsko Avstrijsko	Gorenjsko Avstrijsko	Solno-graško	Štajersko	Koroško	Kranjsko	Trst	Gorica	Istra	Tirolsko	Predarlško	Česko	Moravsko	Slezija	Galicija	Bukovina	Dalmacija	Goriška realka
1891	82	37	67	74	77	119	132	227	00	68	214	97	182	43	211	82	169	400
1892	77	106	59	122	163	75	153	143	158	84	00	74	147	91	155	114	106	100
1893	104	118	77	16	130	69	226	409	190	59	00	52	154	88	170	138	71	83
1894	114	132	139	69	84	131	65	238	227	74	87	49	136	74	140	86	102	439
1895	123	89	79	81	119	118	105	222	222	68	200	62	99	144	150	165	113	530
1896	102	51	51	78	98	44	48	227	143	85	38	127	86	141	135	211	72	450
Povprek	100	89	80	73	104	93	121	223	157	65	90	73	134	97	160	133	106	334

Število učencev padlih pri zrelostnem izpitu ali odstopivših pred izpitom v odstotkih:

Dočim pade torej drugod od 1000 maturantov povprek 65, 73, 80, 90 do največ 160, jih pade na naši gimnaziji povprek 223 in na realki 334.

LISTEK.

Po strmini navzdol.

Lužički obraz: spisal A. Černý.

III.

Drugega dne pred poludnem se ustavi kočija pred Haševu hišo, in iz nje skoči mladenka, opravljena veliko-mestno. Jedva je zaslišala starka ropot koles, skočila je ven: „Gotovo je prišla ona!“ Ko pa zagleda, da stopa tako nališpana dama z voza, dene si roke nad oči kot nekako streho, da bi bolje videla. In čakala je, da stopi še dekle v pestrem, širokem krilu, črnem modrecu in s podolgastimi, širokimi, črnimi trakovi od glave doli po hrbtu. Ali nihče drug ni sestopil, izvošček je zaloputnil duri, skočil na sedež, udaril po konjih, in ti so zdirjali zopet na ono stran, od koder so bili prišli — proti Budišinu... Torej to je bila njena hči? Ta nališpana, našopirjena gospica? Mislila je, da je ta njena gospa, a zdaj je — hči sama!... Nehoté je pobesila roke in izraz globoke prevare jej je legel na obraz. Ali v tem se

teljem! Stara trava zagine, a nad njena usahla, strohnela stebela dvigajo njeni mladi otroci — svoje glavice in stara si odpočije v njihovi senci... Kako je to dobro!... Ali pri ljudeh — — —

Starka pripelje hčer v sobo. Tú na pragu jo pozdravi še enkrat po srbski navadi, ali zdaj jej je podala le roke. Objeti si je ni upala več.

„Le sedi sem, Hertička. V tem poiščem očeta... Takoj zopet...“

Starka je naglo odšla. Ali ni šla gledat*) moža, nego se umaknila v sobo s poslikano skrinjo in enako zibelko. Videlo se je, da je pribežala sem vselej, ko so jej pretresali srce kaki posebni občutki. Tudi zdaj je zdrknila k zibelki in zakrila obraz v snežno-belo pernico. Kar jej prej ni pustilo govoriti, to ni bilo le „v grlu“, nego tudi v očeh in v vsem telesu. Ko se je bila dovolj naplakala, šla je gledat moža. Dobila ga je sedečega na vrtu, z glavo v dlanih. Bil je tako zamišljen, da niti njenih korakov ni slišal. Položi mu roko na rame

*) iskat (na Tolminskem).

Število dijakov, ki so prišli iz I. v VIII. razred brez ponavljanja na goriški gimnaziji.

Jasen pogled v tukajšnje srednje šolstvo zadobimo tudi iz tretje razpredelnice, iz katere je razvidno, da je vstopilo v prvi razred tukajšnje gimnazije od l. 1884—1892 skupaj 970 učencev, a od teh je prišlo srečno v osmi razred brez ponavljanja le 129, torej poprek 13%.

L E T O	1884	1885	1886	1887	1888	1889	1890	1891	1892	Skupaj	%
Vstopilo v I. razred	86	103	120	119	87	112	108	120	125	980	13%
Končalo z dobrim uspehom I. raz.	61	64	76	82	55	66	66	77	84	631	
Došlo brez ponavljanja v VIII. raz.	14	15	15	12	11	14	13	14	21	129	
V odstotkih	16.2	14.6	12.5	10.1	12.7	11.5	12.0	11.7	16.8	13%	

Ta razpredelnica kaže tudi, da pade ali se poizgubi na tej gimnaziji že v prvem letu povprek 35.4 odstotkov vseh učencev.

Če dodamo še, da je dovršilo na gimnaziji v Gorici od l. 1880—1899 zrelostni izpit 314 abiturientov, torej povprek leto k letu po 17, dasi je štela gimnazija povprek po 380 dijakov na leto, dočim je srečno prebilo ta izpit n. pr. l. 1895 v Lipniku 18 maturantov od 193 dijakov, ki so bili na vsem zavodu; v Beljaku 14 od 174, v Nikolsburgu 15 od 203, v Landskronu 23 od 209, v Litomeřicah 41 od 270, v Opavi 29 od 268 itd., tedaj smo podali dovolj, da — še preveč gradiva, da si napravi lahko vsak razumnik jasno sliko o razmerah na tukajšnji gimnaziji.

Šolski odsek je primerjal tudi vspehe tukajšnje realke z onimi na strogo nemških realkah v Lincu in Solnogradu in sicer z ozirom na število učencev koncem leta in na število odličnjakov. Isto tako je sestavil število vseh učencev v treh višjih razredih na vseh treh imenovanih zavodih ter število odličnjakov v onih razredih. Iz naslednje razpredelnice se

tako prijazno in nežno kakor ljubimcu; in še le zdaj se je dvignil, pokimal z glavo ter šel za družico svojega življenja, da bi pozdravil svojo hčer...

Prej sta se bala, da jima pretečejo preneglo oni trenotki, ki jih prebije hči na domu; bala sta se, da si ne bodo imeli kdaj dopovedati vsega, kar so si imeli povedati od toliko let. Ali glej — zdaj jim je bilo skoro dolgočasno. Niti večer ni bil, pa že niso vedeli več, kaj bi govorili. Stara sta mislila ter se veselila, da jima razloži hči vse dogodke teh let, kar je bila v ptujini od prvega do zadnjega — a zdaj sta izvedela jedva to, kako jo imajo gospodarji radi in da so jo povišali za sobarico. Še to bi bila kmalu preslišala... Še le zvečer se je bila starka malo bolj razgovorila, in spomnila je hčeri vsak važni dogodek iz njenega otročjega življenja ter se nekoliko razveselila. Tū se ozre na hčer; ali ta je sedela z razprtim životnikom, z rokami v naročju ter — zevala. Starko je to zbudilo — naravno! Umolknila je ter rekla za časek: „Kaj ne, rada bi šla spat? Nu, verjem, hudna si od poti“.

(Dalje pride).

razvidijo uspehi na teh zavodih v zadnjih desetih letih na to stran po številu in v odstotkih.

L E T O	1890	1891	1892	1893	1894	1895	1896	1897	1898	1899	1900	Skupaj	%
Število vseh učencev	218	244	270	285	304	297	299	300	292	332	361	3322	37.7%
Število vseh odličnjakov	13	7	9	12	10	14	9	12	11	10	5	112	3.3%
Število učencev v višjih treh razredih	30	37	44	57	53	50	51	61	62	68	59	572	17.2%
Število odličnjakov	—	1	—	2	—	1	—	4	2	3	—	13	0.4%
Število vseh učencev	235	217	218	226	224	223	212	246	273	277	278	2629	10.1%
Število vseh odličnjakov	21	31	31	22	24	21	16	24	21	23	28	262	11.4%
Število učencev v višjih treh razredih	50	53	48	35	40	40	47	61	63	70	65	572	11.4%
Število odličnjakov	8	12	9	5	3	7	7	9	10	8	5	83	2.8%
Število vseh učencev	232	223	248	228	252	264	279	242	248	256	269	2741	12.8%
Število vseh odličnjakov	30	24	28	23	23	29	28	27	26	21	23	282	10.3%
Število učencev v višjih treh razredih	51	45	56	55	58	61	66	71	58	72	68	651	24.1%
Število odličnjakov	10	7	4	5	7	10	9	8	9	13	9	91	3.3%

Tudi ta razpredelnica je zelo poučljiva. Iz nje se jasno razvidi, da se muči zaman naša najnadarjenjša in najboljša mladina, da bi povsem zadovoljila zahtevam naših srednjih šol. Dočim doseže ta višji smoter v Lincu 100, v Solnogradu 102 od 1000 učencev, posreči se to pri nas na realki le 34 učencem. Še neugodnejše je pa razmerje v višjih razredih. V imenovanih dveh mestih pride do odlike na vsakih 1000 dijakov 145, oziroma 140, pri nas le 23.

A ta razpredelnica je zanimiva še v drugem oziru, ker kaže, da pride na naši realki povprek le 17.2% dijakov iz nižje realke na višjo, v imenovanih dveh mestih pa po 21.75% in 23%.

Kdor se količkaj uglobi v te podatke, spozna takoj, da mora biti v goriških srednjih šolah nekaj izrednega, nenaravnega. S katerega koli stališča se preiskuje in primerja napredek na naših šolah z drugimi, povsod se pokaže isti rezultat.

Naša mladina se muči in trudi, a ni kos dani ji nalogi; stariši tožijo o preoblozbi in o strogosti profesorjev, a ti o omejenem duševnem obzoru, o znanstveni puhlosti mladine in njeni neverjetni mrzkosti do predmetov; mrtva števila pa — o nečuvanih, izživljenih neuspelih na naših srednjih šolah.

Politični pregled.

Rusl o Velikonemcih.

„Moskovska Vjedomosti“ piše o avstrijskih Velikonemcih povodom predstojecih volitev v češki deželni zbor:

Pred vsem je očividna predrznost, s katero si tolpa ljudij, katere politična delavnost je samo kronika škandalov, in ki bi prej spadali pod kriminal nego v zbornico, prisvaja ulogo, ki je nemogoča, t. j. da ponemči vse avstrijske Slované in jih spravi pod nemško hegemonijo. Toda kako žalostno je to njihovo prizadevanje, spoznamo takoj, ako se spomnimo, da so se za ponemčenje avstrijskih Slovanov prizadevali vse drugačni ljudje že v dobi absolutizma in v parlamentarni dobi n. pr. Schmerling, Herbst, Plener, Smeykal in drugi, proti katerim so sedanji vodje Velikonemcev prave ničle.

Ako pa so se tudi oni politični junaki naposled morali prepričati, da so se lotili nečesa, kar nadkriljuje njihove moči,

česa potem pričakujejo politični komedijanti kakor so Wolf in Schönerer? Niti tedaj, ako bi se Avstrija povrnila k absolutizmu, da pomaga nemški zmagi, ne bi nemški živelj mogel prevladati Slovanov že radi tega, ker je v Avstriji samo 8 milijonov Nemcev, a 17 milijonov Slovanov. Pri tem Slovani silno napredujejo v političnem in kulturnem oziru ter so si nabrali toliko moč, s kakoršno morajo računati vsi avstrijski Velikonemci. Zato je čas nemški hegemoniji v Avstriji minil za veke.

Ministerska kriza v Franciji.

Na Francozskem preti nova ministerska kriza, vzrok kateri da je carjev obisk v Franciji. Na vrsti so, kakor poročajo francoski listi, socialistična ministra Millerand in Baudin, vojni minister André, katerega utegne nadomestiti general Boisdeffre in še par drugih ministrov. Zlasti se govori o demisiji Milleranda, ki je po shodih zabavljajl čez carja.

Iztrzanje turških državljanov iz Francije.

Francozka vlada je začela strogo nastopati proti podanikom Turčije, nastanjenim v Parizu ali kjerkoli drugod na Francozskem. Zlasti izganja vlada turške tajne policiste, ki imajo iz Carigrada nalog zasledovati mladoturško gibanje v Franciji. Iztrajala je že več odličnih turkov in policijskih uradnikov.

Vojna v južni Afriki.

Za Angleže v južni Afriki se je v zadnji čas jako slabo zasukalo. Buri koncentrujejo svoje sile v Kapu, kjer stoji 15.000 kapskih podanikov pod orožjem, ki so se pridružili Burom. Vse torej kaže, da se odloči vojna na kapskih tleh. Buri so glasom „Amsterdam Couranta“, ki objavlja tozadevni brzdjav generala Bothe, imeli v zadnjih 14 dneh 17 bitk v katerih vseh so zmagali proti Angležem. Angleži so v Natalu in v Kapski koloniji morali bežati. Pri Bloodriveru so vjeli 200 Angležev in jim vzeli 10 topov.

Porazi Angležev so merodajne kroge v Londonu tako vznemirili, da je prišlo na dnevni red vprašanje, da se lord Kitchenerja nadomesti z drugim vrhovnim poveljnikom v južni Afriki.

V zadnjem času je evropsko časopisje zopet začelo pisati o neki misli, ki se je bila pojavila že v početku južnoafriške vojne v ruskem časopisju. Ruski listi so namreč že tedaj pisali, da se mir v južni Afriki le tedaj ustanovi, ako se tamošnje državnice zjedinijo v državno skupino. To vprašanje se zlasti zdaj živo pretresa po obisku carja na Francozskem. Govori se celo, da hoče ruska diplomacija krepko podpirati to misel, dokler se ne vresniči.

Domače in razne novice.

Strokovni šoli „Šolskega Doma“.

Kakor objavljeno v „Gorici“ izdelale so učenske šole za krojenje in šivanje oblek v „Šolskem Domu“ v minulem šolskem letu pod vodstvom učiteljice 457 kosov raznovrstne otroške in ženske obleke. Obleke so bile deloma za učence same, deloma so bile izdelane po naročilu zasebnikov. Tudi v tekočem letu vstreglo se bode zasebnikom po želji in naročilu kolikor bude mogoče.

Tudi v šoli za umetno vezenje in belo šivanje se izvršujejo različna dela, ki spadajo v to stroko, n. pr. šivanje vsakovrstnega perila, zaznamovanje perila priprosto in z monogrami, razni izdelki olupšani z belo veznino in v barvah, kakor tudi slikanje v barvah in zlatom. Tako združujeta ti šoli pouk z izdelovanjem potrebne obleke, kar je zelo primerno in koristno. V to šolo se je vpisalo lepo število učenek, katere bodo gotovo znale dobro vporabiti priliko pouka, kar jim bode le v korist v času, ko si bode jedna ali druga izmed njih morala morebiti služiti svoj kruh s pridnostjo svojih rok.

Dr. Tumor shod na Volčjadragi.

— Pret. nedeljo hotel je prodajati dr. Tuma svojo modrost na Volčjadragi. Ta kraj mu posebno diši, kajti oddaljen je 3/4 ure od Bilj ter se mu ni bati ob 3. uri pop. razsodnih mož, ki so povsod v bližnjih vaseh pri blagoslovu. Za shod so se delale velike priprave, znani Pirče Pahor iz Renč je ljudi vabil cel teden, češ, iz Gorice bo prišel sam škof, veliko gospodov itd. Ta shod je zanimal tudi domačega g. kurata Iv. Rojca — iz Bilj, pod čegar duhovnjijo spada Volčjadraga; in ker se je govorilo o dohodu škofovem, je naravno, da bi ga moral on sprejeti. Ob 3. uri prišel je g. kurat tja — a mesto škofa našel je vže dr. Tumo, Gabršček, komisarja — in nekaj ljudi. Tuma je govoril s komisarjem — in ker je ta držal v roki zakonik, moralo se je med njima nekaj važnega goditi. — Kaj je bilo? Dr. Tuma je naznanil, da bo

imel shod v prostorih g. Lasiča — a danes ga je hotel imeti na prostem. Za to pa komisar ni imel dovoljenja, ter ni dovolil shoda na dvorišču.

Med tem se je nabralo precej ljudstva; naprednjaki iz okolice so prišli polnoštevilno, a tudi naših je bilo nekaj. Ker je videl Tuma, da ima večino, bi bil rad imel shod — toda komisar ni mogel dovoliti; za to stopi Tuma na oder, ter pove, da javnega shoda ne bo, ter da bo le zaupni shod v zaduhlih prostorih. Njegovi pristaši so pa mislili, da je kurat Rojec zabranil shod, za to so ga pa obsuli z zmerjanjem, tulili so, kakor stekli volkovi, kričali slavospeve Tumi itd. V tem času pa je prišlo večje število naših od blagoslova iz Renč, Vogerskega, iz Bukovice, ki so g. kurata branili pred napadi. Ker je znani Pirče tudi g. kurata sunil, ga je orožnik zasledoval, a g. komisar je g. kuratu svetoval naj se umakne surovežem. V družbi okoli 40 mož iz Bilj, Bukovice, Renč itd. se je g. kurat umaknil — in možje so častitali njegovi nevstrašenosti in srčnosti z nepretgnimi „živijo“ klici g. kuratu in dr. Gregorčiču.

Ta shod je zopet pokazal, da naprednjaki goje v svojih vrstah podlo surovost, katera bo privedla naš narod v propad, ako jih ne zapodimo. Vbogi dr. Tuma! kako lepo družbo imate.

Shod na Drežnici. — „Slov. kat.

pol. in gosp. društvo za kobarški okraj“ je priredilo v nedeljo shod na Drežnici. Dasi je sedaj veliko tamošnjih mož v svetu, je bila udeležba na shodu vendarle velika. Nad 100 mož se je odzvalo vabilu kat. pol. društva, kateremu je namen, utrjevati med ljudstvom kat. zavest in je organizovali v boj proti lažiliberalni stranki. — Predsednikom shoda je bil izvoljen domačin g. Ant. Kanalec. Kot govornika sta nastopila gg. Ciril Vuga, kaplan v Kobaridu in Ivan Nep. Sedej, vikar v Borjani. Zbrani možje so z navdušenjem sprejeli njih govore, z glasnimi živjo-klici so k sklepu dali odduška svojemudi kl. prepričanju in se v velikem številu odzvali vabilu za pristop k društvu.

Nemškonacionalna učiteljica na slovenski ljudski šoli. — Zadnja „Soča“ pripoveduje, da je imenovana za učiteljico na ljudski šoli v Solkanu hči nekega nemškega profesorja. „Soča“ piše: „Mi dvomimo jako, da bo mogla ta g.čna podučevati slovenske otroke v Solkanu kakor potreba, dvomimo, ker smo mnenja, da nima potrebnega jezikovnega znanja za to, in pa v nemškonacionalnih družinah se pač ne porojeva ljubezen do slovenskega jezika in do slovenskih otrok.“

Prav tako.

Mesto pa, da bi se „Soča“ zaradi tega zaganjala v prvi vrsti v okr. šol. svet za goriško okolico, zaganja se v nekega profesorja in njegovo družino. Mi pa vprašamo: kdo je imenoval učiteljico? Ali mar njen oče, nemški profesor? Ne, ne! Učiteljico je imenoval okrajni šolski svet za goriško okolico in ta okr. šol. svet je sestavljen, kakor se je „Soča“ že tolikokrat bahala, po veliki večini iz — pristaveš „n a r. n a p r e d n e“ s t r a n k e! In celo okrajni šolski nadzornik je, kakor je „Soči“ dobro znano, velik prijatelj te stranke.

Res, da pravi „Soča“ tudi med drugim: „kaj so delali in mislili oni, kateri so jo vsprejeli v to službo?“ — ali, zakaj pa „Soča“ teh, ki so tako „delali in mislili“, bolje ne označi in ne pove, kdo da so ti, marveč stvar tako prikrito prikazuje, da bi nepoučeni ljudje lahko mislili: so že zopet ti preklicani klerikali!

Odprta pisma. — Nekdo straši po

„Soči“ že zopet z odprtimi pismi. To je isti dr. Tuma, ki se je s takimi pismi že parkrat blamiral. Le pogledjmo!

Ko je bil ta mož pri kazenski razpravi 1. oktobra pr. l. ušel zakriviljenim paragrafom kazenskega zakonika, pozval je v „Soči“ g. A. Jegliča, namestnika državnega pravdnika, da naj mu javno odgovori, katere nepravilnosti in nezakonitosti je ta razprava dognala gledé „Goriške ljudske posojilnice“. Ta poziv je poslal dr. Tuma zastopniku državnega pravdnštva, ker je ta pričel svoj obtožbeni govor z besedami: „Zalobog je današnja razprava pokazala številne nepravilnosti in nezakonitosti, katere so se vršile že več let v „Goriški ljudski posojilnici“, in vsled takih trpi „naše ubogo ljudstvo“. Čeravno je dr. Tuma v tem pozivu sam priznal „malenkostno formalitetno nepravilnost“, zahteval je vendar zaradi teh besedij od g. Jegliča javnega odgovora ter končal svojo izjavo z besedami: „Zahtevam od Vas javnega odgovora: da bode „to ubogo ljudstvo“ vedelo, koliko je na Vaših besedah istine, v koliko pa so iz-

rečene brez pomisleka na eventualne posledice“.

Na ta pretilni poziv ni do danes nobenega odgovora; g. Andrej Jeglič molči, in — kar je še lepše, dr. Tuma tudi molči.

Zanimivo je tudi odprto pismo, katero je pisal dr. Tuma letos dr. Gregorčiču in prof. Berbuču.

Glasi se:

„V uvodnem članku „Vipavska železnica“ v „Gorici“ je bilo objavljenih več neresnic o mojem delovanju kot deželni odbornik in poslanec. Članek sam se sklicuje naravnost na Vajini imeni. Smatram Vaju torej odgovornim za vsebino tega članka. Ker mi članek lažnjivo očita, da sem jaz kot deželni odbornik nalašč zavlačeval za naše gospodarske razmere tako prekorno podjetje, zahteval bodem od Vaju jasen odgovor v deželni hiši“.

To pismo je objavil dr. Tuma v „Soči“ 1. januarja, torej dva dni pred volitvijo v V. kuriji, v kateri je on sam kandidoval. Pred to volitvijo ni bilo več mogoče Tumi v javnem listu odgovorjati, in marsikateri volilec V. kurije je občudoval pogum tega moža ter na tistem pomiloval dr. Gregorčiča in prof. Berbuča katerih je čakal v deželnem zboru težek odgovor.

Deželni zbor je imel letos 17 sej in se je zaključil šele 24. m. m. Dr. Tuma je imel torej dovolj časa in prilik, izpolniti svoje besede ter zahtevati od dr. Gregorčiča in prof. Berbuča jasen odgovor — a on ni črnil v deželni hiši v tej zadevi niti besedice. Dosedanje blamaže še niso dr. Tumo spametovale. V najnovejšem času je začel zopet objavljati „odprta pisma“; eno ima nadpis „Gosp. Alojzij dr. Pajer vitez de Monriva, deželni glavar itd. itd.“, drugo pa „Gosp. Ivan Berbuč, c. kr. profesor in deželni poslanec v Gorici“.

O usodi teh pisem sporočimo o priliki.

Ker se bližajo deželnozbornske volitve, pričakujemo še več takih lepih pisem, kajti g. Tuma ni le gostobeseden, ampak piše tudi jako rad pisma.

Predrznost Tumovih agitatorjev.

Deželnozbornske volitve še niso razpisane, in že je cela truma Tumovih agitatorjev na nogah. Predrznost teh ljudij se razvidi posebno iz tega, da si upajo agitirati za Tumovo kandidacijo v veleposestvu tudi pri aristokrati in konservativnih veleposestnikih. In vendar je Tumovo glasilo še nedavno plemstvo napadalo na nečuden način! Navesti hočemo le par citatov.

Lani je pisala „Soča“: „Plemstvo in duhovščina izsesavata ubogega kmeta od rojstva do smrti, da je isti ostal na najnižji stopinji omike, kraté mu najmanj pravice“. Zasmehovaje slavnosti povodom lanske 400 letnice združitev goriške dežele z Avstrijo, je pisala „Soča“: „Delile se bodo tudi spominske svetlinje . . . Posljejo se tudi vsem tistim plemskim rodbinam, katerih predniki so kakorkoli v zvezi z našo deželo. Imenitno!“ Ko sta bila nastopila pri zadnjih državnoborskih volitvah kot kandidata tudi dva aristokrata, zasmehovala ju je „Soča“ po svoji navadi. O volitvah v mestih in trgih je pisala: „V Gorici so volili za Codelli-ja tudi neki znani obrazi, ki se bojujejo za „patriotizem“. Videti je bilo tudi dr. Rojca, kako se je pehal za barona Codelli-ja. Ni zamudil prilike, da je pokazal z drugimi vred svojo naklonjenost laškim klerikalcem, ki pod krinko „patriotizma“ izsesavajo ubogega kmeta na najgrši način“.

Se pred drugim mesecem se je izrazil Tumov organ v članku, v katerem je imenoval socialno demokracijo največji blagoslov za Slovence, o grajsčakih in duhovščini tako-le: „Naša veleposestva grede na nič. Naš kmet je zbog tega zgubil rešpekt pred grajsko gospodo. Ali rešpekt pred bratcem te gospode tlakarskih časov mu še tiči v krvi“.

Zdaj pa glejte predrznost Tumovih agentov! Bližajo se volitve, in Tumovi agitatorji se drznejo iskati pomoči tudi pri plemstvu, katero je Tumovo glasilo tako nesramno napadalo in žalilo!

Med agitatorji, ki delajo med veleposestniki propagando za Tumovo kandidacijo, se odlikuje g. Andrej Kocijančič iz Podgore. Ta mož je bil pred šestimi leti vladen kandidat v veleposestvu in je rotil veleposestnike, da naj ne volijo takih mož, ki so za povišanje plače učiteljem in za zidanje norišnice in bolnišnice.

K nekemu dopisu je napravilo uredništvo „Soče“ (urednik je bil Gabršček) o tem gospodu to-le opombo: „Kocijančič se podpisuje, kakor mu kaže: pod slovenska pisma Kocijančič, pod laška Cociancig. To je mož sposoben za slovenskega poslanca, kaj?“

In zdaj brusi ta mož peté za dr. Tumo!

To je značilno, jako značilno!

Gospod nadučitelj Hrast v Cerknem nam je doposlal pismo, v katerem pravi, da je bil proti shodu „narodno-napredne“, da je žaljenje, ako ga kdo imenuje oprodo dr. Tume in da ni imel kakor da tudi nima z dr. Tumo nič opraviti. Koliko je na tem resnice, vedo pač Cerkljani sami najbolje.

Porotne obravnave prično v Gorici 20. novembra. Predsedovali bodo dvorni svetnik vitez Defacis ter deželnozborni svetnik Schmarda in Zörrer.

Potovalni kmetijski poduk. — V predzadnji deželnozborni seji je bila na dnevnem redu tudi točka o urejenju potovalnega kmetijskega poduka v naši deželi. Ker je ta zadeva za naše poljedelce uprav važna, zdelo se nam je potrebno prijaviti v svojem listu doslovno tozadavni predlog, katerega je stavil poročevalec dr. Verzegnassi in katerega je deželni zbor tudi sprejel. Ta predlog se glasi:

Visoki zbor naj sklene:

1. V svrhu, da se izdatno pospeši poduk v cepljenju sadnih dreves in trt, ustanovitev ameriških trtnic in razdelitev količev ameriških trt in kolikor mogoče tudi na ameriški podlagi cepljenih bilf, se nalaga deželnemu odboru, da ustanovi posebno komisijo, katere bodo člani:

- a) štiri člani, katere imenuje deželni odbor;
- b) tehnični odposlanec c. kr. namestništva; in
- c) dva člana, katere imenuje c. kr. kmetijsko društvo.

2. Ta komisija bode morala predložiti deželnemu odboru v potrditev načrt po katerem bode delovala in pravilnik, katerega se ji bo držati ter posamezne predloge gledé stroškov, ki jih bode menila napraviti za izpeljavo svoje naloge;

3. V to svrhu nakaže in izplača komisiji deželni odbor zneske, ki se bodo kot prispevki dežele, države in c. kr. kmetijskega društva stekali v posebni zalog, ki se ima ustanoviti z imenom: „Zalog za ustanovitev ameriških trtnic in za potovalni kmetijski poduk“.

4. Za leto 1901 naj dá na razpolago deželni odbor omenjeni komisiji znesek K 7.996 ki naj se izplača:

- a) iz IV. poglavja 6. naslov deželnega proračuna za sajenje ameriških trt iz leta 1900 . . . . . 400 K
iz leta 1901 . . . . . 4000 K
- b) Iz I. razpredela prve točke proračuna dežel. kmetijske šole za 2 potovalna učitelja iz leta 1900 . . . . . 1.600 K
iz leta 1901 . . . . . 1.600 K
- c) Iz II. razpredela 9. točke razpoložljive . . . . . 296 K
ki so proračunjene za dva tečaja o cepljenju trt

Skupaj . . . . . 7996 K

5. V vsakem prihodnjem letu naj se v deželni proračun postavi ona svota, katero bo dež. zbor dovolil za omenjene svrhe od leta do leta.

6. Nalaga se dež. odboru, da nemudoma ukrene potrebno, da se za tekoče leto doseže od države vsaj 4000 kron in od c. kr. kmetijskega društva vsaj 1000 kron prispevka za omenjeni zalog, kakor tudi poskrbi za to, da se imenovana komisija čim prej ustanovi.

7. Deželni odbor je vezan predložiti vsako leto deželnemu zboru o zneskih, ki se dajo na razpolago komisiji, podroben račun ter poročilo o doseženih uspehih.

Trgatev. — Pri nas na Goriškem imamo torej trgatev, ki bo v resnici obilna. Dež, ki je v prvi polovici m. m. neprestano lil, napolnjeval nas je s skrbjo in prizadejal nam v resnici na nekih krajih tudi nekaj škode, ker je začelo grozdje gnjiti. Ali v drugi polovici in pa posebno zadnji teden m. m. se je vreme spremenilo in imeli smo ter imamo še prav lepe in gorke dneve, kar neizrečeno dobro vpliva na grozdje, ki je v teh toplih dneh veliko pridobilo na sladkorju. Zato nas pa veseli, da bomo imeli tudi letos prav dobro vinsko kapljico. Opozorjamo torej vinske kupee in krčmarje sploh, posebno pa še naše sosede kranjske, da nas obiščejo ter se preskrbe z našo izvrstno vinsko kapljico.

Pišejo nam iz Dornberga. — V nedeljo dne 29. m. m. je tukaj v naši gori vstrelil divjega kozla (gamsa) neki lovec Miha V o d o p i v e c iz Potoka. Dozdaj se ni še slišalo, da bi v naših krajih kdo vstrelil divjega kozla. Zdaj cela občina hodi gledat do žival, ki tehta mrtva 60 kg, roge ima velike in jako lepe. Česar nikdo ni hotel verjeti, to je videl zdaj na lastne oči, namreč dokaz, da imamo tudi v naših gorah „gamsa“. Lovci so ga sledili že čez leto dni in zdaj smo ga videli vsi v krčmi pri And. Kavčiču v Dornbergu.

Utekla iz blaznice. — 34letna Katarina Hvala iz Trnovega je bila dalje časa v tukajšnji ženski blaznici. Nekega dne pa se jej je posrečilo, da je ubežala iz blaznice ne da bi jo bil kdo opazil in se še danes ne ve, kam jo je krenila.

Ponesrečen deček. — 13letni Jože Urdih iz Temnice, ki pastiruje v Kostanjevici, je gnal v nedeljo bika, ki je bil privezan na vrvi a ni imel na nosnicah običajnega železa, s pomočjo katerega se take živali krotijo. H kratu se bik splašil ter zbežal, mladi Jože Urdih pa jo udere za njim in še vjame vrvi, da bi zadržal žival. Ali sedaj se obrne bik in napade dečka; podere ga na tla, zabode mu roge v trebuh in mu iztrga na dveh krajih kožo z života, sploh ga po celem životu razmesari tako, da je deček nezavesten obležal. Ljudje, ki so mej tem pritekli, pobrali so dečka in ga odnesli nezavestnega domov ter hitro poslali po dr. Kersovanija v Gorico. Zdravniki je dečku podelili prvo pomoč, potem pa odredili da so ga prepeljali v bolnišnico k usmiljenim bratom v Gorici, kjer so nesrečnemu fantiču morali napraviti 47 šivov po vsem telesu. Upanje je vendarle, da ozdravi.

Družba Leykamovih papirnic v Vevčah in v Podgori je odpovedala več delavcem in delavkam zaslužek in sicer so jih odpustili v Vevčah pri Ljubljani 80 v Podgori pa celo okoli 300.

Kontrolni shod za črno vojsko. — Tukajšnji municijij naznanja, da se morajo oglasiti pri njem do konca meseca oktobra t. l. vsi oni, ki spadajo pod črno vojsko ter ki so pristojni v kako občino v državnem zboru zastopanih dežel ali so pa tudi ogerski pripadniki. Seboj morajo prinesiti dotično knjižico (Landsturmpass) in ako bi te ne imeli, pa kak drugi dokument, iz katerega je razvidno, v katerem oddelku vojske da so služili.

Oznaniło. — V smislu § 201 zakona od dne 25. oktobra 1896 dr. z. št. 220, mora vsak, kedor je v kraljevinah in deželah zastopanih v državnem zboru dolžan izplačevati za eno osebo prejemkov na plačilu ali pokojnini, označenih v § 167 na leto več kakor 1200 kron, predati vsako leto davčnemu oblastvu naznanilo o osebah, ki imajo pravico do teh prejemkov, navedé njih ime, stanovališče in posel, potem višino in vrsto v prejšnjem letu izplačanih prejemkov. Ako tacihih prejemkov ni bilo celo prejšnje leto, je povedati znesek letnih prejemkov in dan od katerega ali do katerega so se izplačevali.

Pri stalnih prejemkih je napovedati njih izmero ob času, ko se je dalo naznanilo; pri premenljivih zneskih pa tisti znesek, ki so dosegli v zadnjem letu, t. j. v dobi dvanajstih mesecev pred oddajo naznanila: n. pr. če se je oddalo naznanilo 20. oktobra 1901 tisti znesek, ki je bil izplačan v času od 20. oktobra 1900 do 19. oktobra 1901.

Na temelju napominjanih zakonskih določb in na temelju čl. 40 izvršitvenega predpisa k IV. poglavju označenega zakona, predpisa objavljenega v d. z. št. 108 od leta 1897, pozivljajo se radi priprave za odmero osebnega dohodninskega davka za leto 1902 delodajalci, koji plačujejo prejemke imenovanih vrst, naj predložijo ona naznanila in sicer v neposredno državnem mestu Trstu in v okoliških občinah pri c. kr. davčni administraciji v Trstu, v pokneženi grofiji goriški in gradiščanski pa, in v mejni grofiji istrski pri pristojnih c. kr. okrajnih glavarstvih, davčnih oblastih prve stopinje, in sicer najkasneje do 31. oktobra 1901.

Uzorcji za naznanila dobé se brezplačno pri pristojnih davčnih oblastih I. stopinje (toraj za Trst in okólico pri c. kr. davčni administraciji, v Gorici, Gradiški in v Istri pa pri pristojnih okrajnih glavarstvih).

Kazenska določila radi neresničnih naznanil ali opusta teh naznanil, nahajajo se v §§ 240, 241, 243 št. 6, in 244 zak. 25. oktobra 1896 dr. z. št. 220.

Listnica uredništva. — Gosp. dopisnikom iz učiteljskih krogov in iz Ročinja: Za danes prekasno, pride prihodnjič. Hvala!

Irredentovsko društvo „Dante Alighieri“ je minuli četrtke zborovalo v Veroni. To društvo deluje liki „Lega nazionale“ na to, da se priklopi avstrijsko Primorje z Dalmacijo in južni Tirol k Italiji. Na shod je poslala italijanska vlada svojega zastopnika Talamo, ki je pozdravil zborovalce v imenu vlade ter izrazil iste zadovoljnost na vspehih tega društva zlasti v pokrajinah na vzhodni obali Adrije t. j. v našem Primorju.

Tržaški Italijani so poslali na shod drž. posl. Hortisa, dasi je nameraval ondi nastopiti socialist Tedeschini.

Ker je nastopil Hortis, je odstopil Tedeschini in trž. soc. so odpisali na ta shod drugega zastopnika seveda enacega po mišljenju z — irredentovci.

Potres. — V sredo 18. m. m. ob 5. uri zjutraj so v Črnomlju in Podzemlju na Dolenjskem čutili močan potres, ki je trajal šest sekund.

Nemški vojaki na Dunaju. — Dne 27. m. m. se je pripeljal bataljon nemškega nekaj mesecev na Kitajskem bivajočega vojaštva preko Trsta in Ljubljane na Dunaj. Bataljon, obstoječ iz 800 mož in 28 častnikov je bil na Dunaju sprejet z največjimi častmi. Sprejema so se udeležili vsi navzoči nadvojvodi in vojaški dostojanstveniki. Vojaški poveljniki jih je sprejel z velikim vojaškim spremstvom.

En del bataljona je odkorakal na cesarski dvor, kjer je shranil svojo zastavo. Nebrojna množica radovednega dunajskega občinstva je šla gledat pruski bataljon, ki se je podal v Albrehtovo vojašnico v Pratu.

Na čast tem vojakom je bil prirejen dvorni obed, katerega se je vdeležilo 94 oseb, poleg cesarja in nadvojvode Franca Ferdinanda so počastili obed tudi nadvojv. Ferdinand Karol in Rainer, fem. Beck in ministra Krieghammer in Welsersheimb. Cesar in nadvojvode so bili opravljeni v pruske uniforme. Na obedu je pozdravil cesar nemške vojske ter jih v imenu cele avstrijske vojske imenoval dobrodošle. Popoldne si je cesar ogledal ta pruski bataljon in podelil posameznim vojakom redove.

Odklonjen dvoboj. — Dunajski župan dr. Luegger je v javni seji kritiziral postopanje nekega advokata dr. Ofenheimerja, ki vodi neko tožbo proti dunajski občini; Ofenheimer je radi tega napovedal dvoboj županu, ki pa je dvoboj odklonil, ker ima kot župan pravico izraziti v občinskih stvareh javno svoje mnenje.

Rudniško bogastvo Bosne in Dalmacije. — V Sevnici v Bosni so razkrili bogate zaloge bakra. Neka angleška družba pod vodstvom Charles Ernest Tempesta je naložila ogromne kapitalije za izkoriščanje teh bakrenih zalog. — V Dalmaciji v kninski Strnici so zasledili silne zaloge starega premoga, antracita. Za izkoriščanje teh zalog se je oglasilo že mnogo podjetnikov domačih in tujih.

Novodobni trogloditi. — Hrvatski list „Istok“ izhajajoči v Zemunu, poroča, da so nekateri ubožni prebivalci mesta izklesali v bližnjem pogorju več pravih sob, v katerih se je nastanilo kakih 15 rodbin. Te votline imajo samo po jedno okno, skozi katero prihaja zrak in so se izkazale kot zdravju škodljive. Zaradi tega je zemunski magistrat prepovedal nadaljnje bivanje v njih.

Kuga v Neapolju. — V Neapolju je nastala kuga. Listi poročajo: V noči 23. m. m. je neapeljski prefekt naznanil vladi, da se je v mestu pojavila kuga. Zaradi tega je vlada koj v terek zjutraj storila vse potrebne korake, da se prepreči širjenje epidemije. Kuga se je najbrže pojavila med delavci v pristanišču, od koder se je preselila v mesto. Najprej se je pojavila na ladijah, ki so pripeljale v Neapelj kože, na teh ladijah se je nahajalo več za kugo poginilih podgan. Vsled tega je pristanišče zastraženo, 500 pristanskih delavcev je izločenih. Med prebivalstvom mesta vlada silen strah in razburjenje. Časopisje hudo napada zdravnike, ker so isti zatajili kugo, ki vlada že več časa v mestu. Omenjeni zdravniki so v preiskavi. — To uro leži v lazaretu 24 za kugo obolelih oseb.

Bakterijologična preiskava je dognala, da je prava kuga v svoji najstrašnejši obliki zanešena v Neapolj. Vlada razglašá, da se ni noben nov slučaj kuge primeril, in da je preskrbljeno za najstrožje profilaktične uredbe. Koliko je na tem resnice, se ne da kontrolirati, faktum je, da se naznanjajo vedno novi sumni slučajji. Nižje ljudstvo roma trumoma h kapelici Materé Božje v Valle di Pompei molit, naj Mati Božja obvaruje mesto preteče grozne nesreče.

Velike povodnji na Kitajskem. — V pokrajinah reke Jangtse na Kitajskem razsajajo velike povodnji, ki povzročajo ogromnih nesreč. Časopisi poročajo, da je okoli 10 milijonov ljudi brez strehe. Kitajske oblasti se prizadevajo, da bi pomagale nesrečnemu ljudstvu, a vsa pomoč je brez vspeha. Vraževerno ljudstvo misli, da so povodnji velike kazni, katere so povzročili tujci, zaradi tega se je bati novih velikih neмиrov.

Najbogatejši ljudje na svetu. — Samo dva človeka živita na zemlji, ki imata več premoženja nego kralji in cesarji in to sta Anglež J. Beit in Kitajec Li hung čang. Anglež Beit ima polovico rudnikov v južni Afriki in skoro vse dijamantne rove v Kimberley-u. Kitajec Li-hung-čang, podkralj in zastopnik

kitajskega dvora v zadevi zadnjih dogodkov na Kitajskem, pa je drugi največji bogataš na svetu. Boji se pa, da bi tega ne izvedela kitajska cesarica. — Oba ta dva imata premoženja po čez dve milijardi goldinarjev. — Za tema velikanoma pride kot tretji neki J. Robinson v južni Afriki, ki premore 1600 milj. premoženja. Za tem pridejo na vrsto John Rockefeller z 1200 milj., Astor v Londonu z 800 milj., knez Demidov v Rusiji ravno toliko, Andrew Carnegie v Ameriki 650 milj., Pierpont Morgan, Vanderbilt in W. Rockefeller po 500 — 650 milj.

Loterijske številke.

28. septembra.

Grac 23 21 54 45 27
Dunaj 6 57 62 77 55

Olje za sluh

po višjem stabnem zdravniku
dr. Schmidt-u

je popolnoma prosto škodljivih tvarin iz eteričnih in rastlinskih olj. To olje je priporočeno po slavni zdravnikih za ušesne bolezni dr. G. Hammerschmid in dr. Goldmann, kakor najboljše in najgotovjše zdravilo za vse ušesne bolezni ter se vže nad 25 let rabi z najboljšim vspehom.

Steklenica tega olja z navodom vdobiva se po 4 K v lekarni g. CRISTOFOLETTI v Gorici.

Simenc Fric

krčmar

v Gosposki ulici hiš. št. 19,
„Alla città di Gorizia“

toči raznovrstna bela in črna vina ter postreže z vsakovrstnimi okusnimi jedili.

„Narodna Tiskarna“ v Gorici
ulica Vetturini 9.

Ilijada.

Povest slov. mladini.

Prosto po Homerju
pripoveduje
ANDREJ KRAGELJ.

S tolmačem važnejših osebnih imen ter obsega 273 strani.

CENA:

1 K 40 vin., po pošti 20 vin. več.

Vešana v platno 2 kroni, ozioroma 2 kroni 20 vin.

Dobiva se v „Narodni Tiskarni“ v Gorici, pri knjigotržcu Pallichu v Gorici na Travniku, pri Schwentnerju v Ljubljani in Florijanu v Kranji.

OZNANILO.

Podpisani naznanjam sl. občinstvu v mestu in na deželi, da sem odprl

brivsko podružnico

v ulici Duomo (pod stolno cerkvijo, nasproti trgovine Drašček).

kjer bodem mogel postreči cenj. svoje občinstvo, posebno spodnjega dela mesta ter one na deželi, bolj nego sem to storil doslej.

Obe brivnici sta preskrbljeni z izbornimi delavskimi močmi, da lahko obljubljam točno in hitro postrežbo.

V zalogi imam vedno v veliki izberi vse potrebščine te stroke kakor najfineja in navadna mila, vsakovrstne parfumarije za gospode in dame, vse po jako zmernih cenah.

Rojakom z mesta in dežele se toplo priporočam udani

A. Pucelj
brivec.

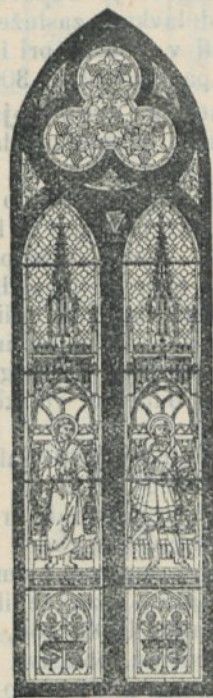
prodajalnico jestvin.

Podpisana priporočata slavnemu občinstvu v Gorici in na deželi svojo novo urejeno
V zalogi imata tudi raznovrstne pijače n. pr.: francoski Cognac, pristni kranjski brinjevec, domači tropinovec, fini rum, različna vina, goružice (Senf.) Ciril-Metodovo kavo in Ciril-Metodovo milo ter drugo v to stroko spadajoče blago. — Postrežba točna in po zmernih cenah.

Z odličnim spoštovanjem
Kopač & Kutin,
trgovca v Semeniški ulici h. št. 1.
v lastni hiši, kjer je „Trg. obrt. zadr.“

Zavod za slikanje na steklu

Edvard Stuhl,
Gradec, Ungergasse št. 3.
izdeluje
Iskana okna za cerkve in hiše v raznih slogih.

Podpisani si šteje v prijetno dolžnost, s tem firmo za slikana okna g. Edv. Stuhl iz Gradaca v vsakem oziru priporočiti. V tukajšnji novi cerkvi je imenovani gosp. Stuhl priskrbel vsa barvana okna v splošno zadovoljnost in zelo po primerni ceni.

Kuracijski urad v Št. Andrežu pri Gorici dne 19. decembra 1900.
Jos. Kosovel, kurat.

Videlo in potrdilo! Občinsko županstvo Št. Andrež, dne 19. decembra 1900.
Andr. Lutman, župan.

Takih priznanj imam prečastiti duhovščini na razpolago še dokaj. Uljudno se priporočam
Ed. Stuhl.

Tiskovine za prošnje v dosego brezobrestnih posojil vinogradnikom

ima v zalogi
„Narodna tiskarna.“

Josip Valentinčič,

pekovski mojster
v Gorici v Raštelju št. 29.

priporoča
vedno sveži kruk navadni in najfinejši,

vsakovrstno pecivo za godove in druge razne „pogrujene“, prav okusne kolače za birmo in poroke, različne torte itd.

Vsa naročila izvršuje točno in natančno po želji gospodov naročnikov po jako zmernih cenah.

Izvolé naj ga torej počastiti z mnogobrojnimi naročili cenj. gg. rojaki v mestu in na deželi.

Peter Drašček,

trgovec jedilnega blaga v Gorici,
Stolna ulica št. 2.

Priporoča se p. n. občinstvu v Gorici in z dežele. Prodaja kavino primeso, sladkor, milo, slanino, riž, maslo surovo in kuhano, olje, moko iz Majdičevih mlinov in vse jestvine.

Zaloga žveplenk
sv. Cirila in Metoda.

Anton Pečenko

Vrtna ulica 8 GORICA Via Giardino 8
priporoča

pristna bela in črna vina iz vipavskih, furlanskih, brislih, dalmatinskih in isterskih vinogradov.

Dostavlja na dom in razpošilja po železnici na vse kraje avstro-egrske monarhije v sodih od 56 litrov naprej. Na zahtevo pošilja tudi uzorce.

Cene zmjerne. Postrežba poštena.

Ravnokar je izšla v „Narodni Tiskarni“ knjižica:

TRI IGRE

za žensko mladino.

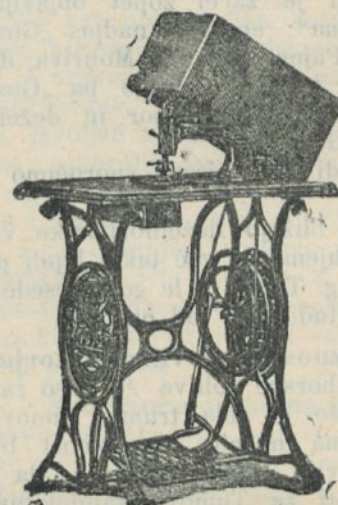
Prosto poslovenil

E. Klavžar.

Knjižica se dobiva v „Narodni Tiskarni“ v Gorici, ulica Vetturini 9, in pri knjigotržcu Pallichu v Gorici na Travniku mehko vezana po 40 vin. po pošti 3 vin. več.

Fani Drašček,

zaloga šivalnih strojev v Gorici,
Stolna ulica št. 2.

Prodaja stroje tudi na tedenske ali mesečne obroke. Stroji so iz prvih tovarn ter najboljše kakovosti. Priporoča se slav. občinstvu.

„NARODNA TISKARNA“

v Gorici — ulica Vetturini št. 9 — v Gorici

Preskrbljena je z povsem novimi črkami, okraski in finim papirjem.

Izdeluje vsa dela v najkrajšem času

po tako nizkih cenah, da se ne boji nikake konkurence.

Tiska brošure, diplome, trgovske račune, pisma in zavitke s firmo, cenike, vabila na karton in na papir, posetnice razne velikosti in oblike z zavitki, zaročnice in poročnice v elegantnih ter osmrtnice v velikih in manjših oblikah.

„Narodna tiskarna“ tiska

„GORICO“ in „Primorski List“

„GORICA“

izhaja dvakrat na teden v dveh izdajah, ter stane na leto 8 kron, pol leta 4 krone

„Primorski List“

izhaja vsak četrtek in stane celoletno 4 K polletno 2 K, za manj premožne celo leto 3 K.

„Narodna tiskarna“ ima v zalogi vse tiskovine

Tiskovine za duhovnije, županstva in dr. urade na močnem papirju.

Pismena naročila tiskovin se izvršé z obratno pošto; vsa druga v najkrajšem času.